



## **Polyanthea Sacra**

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

**Spanner, Andreas**

**Augustae Vindelicorum, 1702**

Titulus XXIX. Consilia.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

## TITULUS XXIX. CONSILIA.

## §. I.

*In genere.*

**N**omine *Jachin*. 3. Reg. 7. 21. *Jachin*. Hebr. idem, quod *directio*, & rectitudo. *Booz* id est: in *effortitudo*. Tropolog. quilibet fidelis, & sanctus, eger columnâ duplici, ut fiat templum DEI; scilicet *Jachin*; id est, prudenti, rectâque, directione, ad discernendum id, quod agendum est: & *Booz*, id est, fortitudine ad illud exequendum. Prudentia enim præit, quasi lux; viam virtutis, & sanctitatis ostendens: unde dexteram occupat. Corn. hic.

*Quid est homo, ut sequi possit regem factorem suum?* Ecclesiast. 2. 12. Sept. pro regem, vertunt *Consilium*: quia Hebr. *Melech*, id est, rex, significat quoque Consultorem, & Consilium; eò quod regum sit consulere Republicæ. Corn. hic.

Consilium, quasi proles mentis tuæ, quasi filius cordis tui. S. Aug. tr. 1. in Jo.

In minimis exordiis maxima sunt consilia agenda: quoniam parvus error in principio, maximus est in fine. S. Cyrill. Apol. inor. l. 1. cap. 10.

Omne consilium actionis gratiâ, & propter actionem est. S. Greg. Nyss. l. 7. de lit. arbit. cap. 1.

## §. II.

*Consilia bonâ.*

**O**mnia consilia tua in Deo permaneant. Tob. 4. 20. Tunc consilia nostra in Deo permanent, cum nihil fecerimus præter Domini voluntatem. Sim. de Cassia l. 15. de just. Christ. c. 2.

*Testimonia tua meditatio mea est, & consilium meum justificationes tua.* Pl. 118. 24. Alii legunt: *Justificationes tuae consilia mea sunt.* q. d. non audio, quid cordis mei intemperantia flagitet; non quæ caro concupiscat, non quid serpens suggerat, non quid sæculi votes auribus meis insonent, non quid subdole adulatorem lingua consulat, non quid falsi amici audiam verò, quid loquatur in me Dominus Pl. 84. 9. quid ab ipso illuminata ratio, quid jus, & æquitas, requirant. Denique, omnibus aliis consiliis repudiatis, justificationes tuæ, Domine, fidelissimi, & certissimi consilii mei sunt. Diez. D. 20. Pent. Conc. 23.

*Manus illius plena hyacinthis.* Cant. 5. 14. Quia cuncta ejus opera, quæ propter semetipsum operatus est, hyacinthi sunt: id est, celestibus plena rationibus, celestibusque consiliis; & ad eum tendunt finem, ut nos ad celestia evehant. Si autem manus plenæ sunt hyacinthis, nihil continere videntur, quod hyacinthus non sit. Quidquid ergo ab illis procedit, nobis hyacinthus erit. Unde tribulationes &c. hyacinthi sunt, & tanquam lapis pretiosus, accipiendi:

in celestem enim vitam nos evehunt. Manus namque DEI lateres convertunt in Sapphiros, & duros lapides in hyacinthos. Nè ergo intuearis adversa, ut à manibus hominum procedunt; sed ut à manibus DEI. de Ponte, hic Exh. 24. §. 1.

*Omnes isti congregati sunt, & venerunt tibi.* Il. 60. 4. id est, ad ea, quæ tua sunt, faciendâ; & habent consilium de his, quæ pertinent ad tuam gloriam. B. Humbert. l. 5. de capit. generalib.

*In lege quid scriptum est?* Luc. 10. 26. Disce in consilium Legem adhibere: in ea repeties, quid agendum ad vitam consequendam. Quarentem de tua salute non mittit ad aulicos Consiliarios: ibi enim deest animæ sapientia; ibi discas ambitionem, invidiam, factiones. Non ad domos nobilium: ibi discitur ludere; non ad domos mercatorum. A lege, non à Mundo, consilium cape. Origo perditionis nostræ: quod in operibus nostris, & electionibus, non Deum, sed Mundum, consulamus. Si læsus ab inimico Mundum consulis, dicit: vindictam quære, honorem tuere. DEUS verò Matth. 5. 44. *dirigite inimicos vestros &c.* In lege quid scriptum est? Il. 30. 12. contra Israelitas: *Os meum non interrogasti.* Pl. 118. 24. *Consilium meum justificationes tua.* Stella hic.

Operatio virtutis electivæ attenditur in consilio, judicio, & desiderio. Consilium autem est in inquirendo, quid sit melius? hoc? an illud? sed melius non dicitur, nisi per accessum ad optimum: accessus autem est secundum majorem assimilationem. Omni igitur consilianti necessaria est impressio summi boni. S. Bonav. Itin. mentis ad DEUM c. 3.

## §. III.

*Consilia Evangelica.*

**Q**uid est sanctificari? Ex. 19. 10. nisi abstinere etiam à licitis? nam qui abstinet solummodo ab illicitis; pœnam quidem evasit peccati; sed gloriam nondum assecutus est sanctitatis. Ad sanctificationem non satis est fecisse præceptum, nisi adjicias facere & consilium. S. Rupert. Abb. hic l. 3. c. 26.

*Servans semitas justitiæ.* Prov. 2. 8. Semitas justitiæ vocat consilia; & altiora mandata; vias sanctorum generalia præcepta. Hugo Card. hic.

## §. IV.

*Pete consilia, non sperne aliena.**Exempla**Ex Veteri.*

**S**ultò labore consumeris. Ex. 18. 18. Nōne cum Moysè Deus loquebatur? & tamen consilium regendi, atque administrandi; tam magni populi à focero, alienigenâ scilicet homine,

mine, & maximè providus, & minimè superbus, accepit. Oliva t. 3. Conc. 8. Voluit DEUS Moyſen, virum alioquin ſapientiſſimum, ab alienigena, & gentili, Jethro inſtrui: ut oſtenderet, nemini datum eſſe, ut in omnibus ſemper aequè ſapiat: ac proinde humiliter audientes quoque eſſe inferiores, qui ſaniora conſilia ſuggerunt. Corn. hic.

*Quibus audivis, Moyses fecit omnia, quæ ei ſuggeſerat.* Ex. 18. 24. Sacra quædam res eſt conſilium, voluntatum unio, factus dilectionis, humilitatis inſigne. E diverſo intolerabilis eſt ſuperbia argumentum; exiſtimare, & nullius egere conſilio; ſed uni ſibi attentum eſſe; quaſi ſolus poſſet ſibi conſilio decernere, quæ optima ſunt. S. Baſil. in c. 1. ff. Conſiliariis omnes opus habent, etiamſi Moyſi conferri poſſint. Multa enim ſunt, quæ magni, & admirabiles, viri ignorent; quæ tamen parvi, abjectique, ſcire ſolent. S. Chryſ. hom. de ferend. reprehention.

Moyſes ille, quò nemo præſentius DEUM coluit, neque ſurrexit amplius; in Iſrael propheta, qui DEUM facie ad faciem, ſicut Moyſes, videret: ille qui quadraginta diebus cum DEO jugiter, & noctibus fuit; cum legem acciperet in monte: ille, inquam, cui DEUS dabat, quos loqueretur ſermones; invenitur magis Aaron fratris ſui conſilium, quàm ſuum probaſſe. S. Ambr. ep. 3.

*Et vocavit Dominus Samuel.* 1. Reg. 3. 4. 5. DEUS vocat Samuelem, ſimili voce Heli. Et cur non aperit ei, ad quid vocetur? Sed ordinat, ut prius tendat ad Heli? ut puer inſtrueretur, à Seniore, quomodo ſe debeat diſponere ad DEI mandatum accipiendum. Sylv. in Act. 9.

*Ut erudiret principes ejus, & ſenes ejus prudentiam doceret.* Pl. 104. 22. Sic ſenes ſapientes non recuſabant; ſed patiebantur doceri, & illuminari à juvene triginta annorum. Sylv. in Act. 15.

### EX NOVO.

*Domine permittite me primum ire, & ſepelire patrem meum.* Matth. 8. 21. Hic Chriſti diſcipulus ſape Magiſtrum de cultu parentum diſſerentem audierat: quid ergo opus iterum conſulere? ſat per ſe notum videbatur, fore id opus Chriſto gratum. At ex eadem Magiſtri doctrina norat, ſine conſilio nihil moliri: & ideo etiam in re ſat perſpicua Chriſtum adit, & conſulit. Nec fruſtrà: nam prohibitus eſt id facere; & conſilium aequò animò acceptavit, ac cum JEſu manſit. Pinna Ethol. 73.

Non ſatis Zachæo erat ex turba diſcere, quis eſſet JEſus; ſed arborem aſcendit, ut videret. Luc. 19. 4. Sed quam arborem? ſycomororum, id eſt, ficum fatuam. Nullius monita deſpice, licet indoctioris. Pinna in Eccl. 6.

*Unde ememus panes?* Jo. 6. 5. Chriſtus æterna Sapientia quaſivit conſilium à Philippo; cum tamen ipſe eſſet ſimplex: ut per locum à majori argueremus. Chriſtus petiit conſilium à hebetè, quò non indigebat; ut nec nos vereamur conſilium petere pro veritate inquirenda

etiam à ſimplicibus. S. Vinc. Ferr. ſ. 1. D. 4. Quadr. Noli te tibi credere; non erubescas egere præſidiis, quibus non egebat Chriſtus: & tamen ea non negligebat; ut te doceret. S. Ambr. l. 4. in 4. Luc. apud Oliva t. 3. Conc. 15. die primò Ven. poſt Cineres.

*Ingreſſe civitatem.* Act. 9. 7. DEUS de cælo vocavit Paulum: tamen, ut informetur de rebus agendis, non per ſe illum inſtruit, ſed ad Ananiam mittit: ut ſeniorum conſilia petamus; nec putemus à ſolo DEO nos docendos. Sylv. hic q. 13.

Cur Paulus plenus ſapientià cum Barnaba venit Jerololyam, conſulere Apoſtolos de circumciſione? Act. 15. 2. Teſtatur Paulus Galat. 1. 1. quòd Evangelium acceperit non ab hominibus, neque per hominem, ſed per JEſum Chriſtum; & tamen vult conſultare? Similiter fecit Galat. 2. 2. contulit cum illis Evangelium. Hoc ejus humilitati tribuit S. Hieron.

### Alia Motiva

### Ex Veteri, & Novo, & Patribus.

S. Ambr. Enarrat. 2. in Gen. quaerit: cur DEUS ſex dies in Mundi fabrica inſumpſerit; cum momentò ſexcentos poſſet condere? ut nos doceat, nihil temerè, & ſine delectu agere. Si enim ille, qui poſſet ſimul omnia agere, nè tumultuariè edita viderentur; maluit ſex dierum ſpatium ponere; multò magis nobis lentè, & cum conſilio, res agenda; nec præproperè.

*Et nomen principis militie ejus Abner filius Ner.* 1. Reg. 14. 50. Juxta S. Greg. hic, Abner dicitur filius lucis, ſeu lucerna; non tamen eligitur in regem: nè quis ſapiens ſibi perſuadeat, ſuis ſibi eſſe lucis; nec indigere, ut ab alio doceatur. Pinna in Eccl. 6. Ethol. 73.

*Qui fecit cælos in intellectu.* Pl. 135. 5. Cur addit intellectu? quod per ſeipſum intelligitur. Phraſi humana ſe attemperat: ut nos doceat, in rebus perplexis alienò uti conſilio. Omnia in ſapientia feciſti Pl. 103. 24. id eſt, non temerè, non caſu. Id. ib.

*Ego ſapientia habito in conſilio, & eruditus inter ſum cogitationibus.* Prov. 8. 12. Omnia ſciens, qui ſapientibus præeſt, thronum elegit conſilium. S. Ambr. l. 2. Offic. quid tibi prodeſt habere Sapientiam, ſi conſilium renuas? Caſſiod. l. 6. var. ep. 29. Omnis providens conſilium quaerit: Elcob. mir. Chr. t. 1. Obf. 7.

*Ubi non eſt gubernator, populus corrumpet; ſalus autem, ubi multa conſilia.* Prov. 11. 14. Ut anticheſis conſtaret, dicendum alterà parte videbatur, ſalus autem ubi gubernator: Sed idem eſt, acſi dicat: ſalus autem eſt gubernator; quaſi gubernator, & multa conſilia, idem ſint: quia ille propriè gubernator eſt, qui multos conſulit. Id. ib.

*Aperi ſunt cæli - & ecce vox de caelis.* Matth. 3. 16. 17. Lucis, & vocis, teſtimonia credibilia facta ſunt nimis; nec dubitare eſt de veritate,

veritate, quæ se ingerit, per utrasque scilicet oculorum, auriumque fenestras. Sic nimirum, sic in Jordane supra caput Domini & columba apparuit, & vox insonuit. Sic & in monte, quando transfiguratus est coram Discipulis, & claritas visa est, & vox Patris nihilominus audita. S. Bern. l. 1. de convers. S. Pauli.

De cetero Patrum Spiritualium consiliis haud secus, quam Majestatis divinæ præceptis, acquiescendum in omnibus esse memento. Hoc fac, & veniet super te benedictio. S. Bern. ep. 351.

Si gyras, ubi meliores vestes invenias; quomodo non oportet circuire omnes Doctores, & inquirere, ubi sincerâ veritas Christi veniatur; & veriorum eligere, plusquam vestimentum. Auth. Imp. op. hom. 44. in Matth. 23.

§. V.

*Arguitur, & luit, aliena negligens Consilia.*

**A** Radii, 1. Paral. 1. 16. Deponentes consilium interpretantur. Hi sunt, qui audire penitus nolunt, sibi omnes sufficientias adscribentes. Et sepe nonnulli reperti sunt, atque reperiuntur, qui se cognoscunt, indigere consilio; & insufficientiam arguunt, quæ premuntur. Sed quia penitus reputari inter homines volunt, consilium non petendo deponunt; nè inferiores his, quos consulunt, esse videantur. Sim. de Cass. l. 15. de just. Chr. c. 13.

Inventa sponsa à vigilibus primò contrà eam nihil durè egerunt. Cant. 3. 3. Secundà vice Cant. 5. palliò nudant, & vulnerant. S. Ambr. in Pl. 118. ideo, ait, custodes blandè eam prior locò habuisse; quia illos super sponsò consuluit: *Num. quem diligit anima mea. v. distis?* Cum verò deinde nihil ab eis quaereret, durius eam acceperunt. Vigiles sunt homines docti, & pii: pallium insigne est sapientiæ: perdit, cum non consulit; servat, cum consilium petit. Nam ille verè sapiens, qui alios consulit; à Sapientia alienus, qui aliorum sententias spernit. Pinna supra cita.

*Sapientes in oculis.* Il. 5. 21. suis sunt, qui in his, quæ cupiunt, sive agunt, non iudicium veritatis, non sententiam aliorum rectè viventium; sed propriam regulationem attendunt; & usque adeò sibi placentes, & consentanei sibi sunt, ut in nullo eis contradici posse videatur. Sim. de Cass. l. 2. c. 1.

*Cogitabas intrà se dicens.* Luc. 12. 17. Stultus hic meritas suæ avaritiæ poenas dedit. Vis causam? nullam, præter seipsum in consilium vocavit. Si alios consulisset, forsan de elemosyna danda consulissent, quæ & se à morte eriperet, & divitias cumularet. Pinna in Eccl. 6. Ethol. 73.

*Quid faciam?* Luc. 12. 17. Cur solum secum loquitur? cur in consilium non vocat amicos? S. Basil. hom. 6. ex teipso captas consilium? planè imprudenti uteris consilio. Prov. 3.

*7. nè sis sapiens apud remetipsum.*

Sylv. hic q. 3.

§. VI.

*Consilia humana evertuntur à Divinis.*

*Ex Veteri.*

**V**endiderunt eum Ismaelitis. Gen. 27. 28. Pensemus, quomodo sapientes in ipsa sua astutia vis divina comprehendat. Ideò ab eis venditus fuerat Joseph, nè adoraretur; sed ideò est adoratus, quia venditus. Astute enim aliquid agere ausi sunt, ut Dei consilium mutaretur; sed divinò iudicio, quod declinare conati sunt, renitendò servierunt. Sic divinum consilium, dum derivatur, impletur; sic humana sapientia, dum reluctatur, comprehenditur. S. Greg. l. 6. mor. c. 12.

Voluit Dominus Hebræos multiplicari; Pharaon autem voluit eos deleri. Ex. 2. Uter ergo inter hos prevaluit? certè Domini voluntas ita promovit, ut Pharaon, longè aliud agens, adjuverit potius voluntatem Dei tyrannide suâ, quam impediverit. Ut rumpantur tibi illa Pharaon, dum in tua aula nutrire, & educare cogaris eum, qui salvaturus est eos, quos tu persequeris, & te dignâ mortè puniturus. L. poman. hic.

*Et clangor victoriæ &c.* Num. 23. 21. Vide, quam DEUS dissipet consilia impiorum, eaque in ipsorum caput retorqueat; idque per ipsosmet, quos ad suam impietatem pertrahere sunt conati. Ità nutu Dei Balaam sollicitatus à Balac ad infidelitatem, eidem infidus, & adversarius fit; & contra eum pro hostibus vaticinatus est victoriam. Corn. hic.

*Ipsi preparantur cogitationes.* 1. Reg. 2. 3. Hebr. ponderantur, mensurantur, & vanculantur. q. d. DEUS mensurat cogitationes nostras; an scilicet nimis parvæ, vel magnæ; aquæ, vel iniquæ; sapientes, vel stultæ, sint; ut sciat, cujus cogitationes, quando, vel quomodo explere debeat. Prov. 16. 2. *Omnes viâ hominis patent oculis ejus, spirituum ponderator est Dominus.* Alii sic explicant: ipsi preparantur cogitationes, sicut materia preparatur artifici; ut ex illa faciat id, quod ipse voluerit. Sic cogitationes fratrum de Joseph vendendo convertit in Josephi bonum. Corn. hic.

*Porro faber ferrarius &c.* 1. Reg. 13. 19. Verùm DEUS eludit cautionem, & prudentiam, Philisthinorum; dum per Samuelem Hebræis dedit victoriam sine ferrò, & armis ferreis. Unde S. Greg. armat ab inermibus victi sunt: ut totum, quod vincitur, omnipotentis Dei laudibus tribuatur. Corn. hic.

*Sic loquimini ad David &c.* 1. Reg. 18. 25. &c. De consilio Saul loquens, qui David suam uxorem sponndit; dummodo David centum occideret Philisthæos. Quorsum hoc consilium? Rectè Lyr. malitiosè cogitabat: ut, ad consequendum hoc matrimonium, David audacius se periculis exponeret; & sic periret. David autem ducentos interfecit. *Et celebre,* ait textus v. 30. *Fatum est nomen ejus nimis.* S. Greg. l. 6. mor. c. 12. Saul supernâ providentiâ in sapientiæ suæ consilio est deprehensus. Quia uade succrescentis militis vitam se extinguere credidit, virtutis ejus gloriam inde cumulavit. Mendoza. in 1. Reg. 3.

*Non est in hominis potestate consilium tuum.* Tob. 3. 20. Itaque frustra filios vestros absconditis parentes; frustra in terras peregrinas mititis; ut DEO subducatis. Frustra æmulos vestros; & aula! dolo, ferro, veneno, petitis; si illis divina Providentia regnum preparavit. Stengel. t. 1. de jud. div. c. 29.

*Qui apprehendit sapientes in astutia eorum, & consilium pravorum dissipat.* Job. 5. 13.

*Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium, contra Dominum.* Prov. 21. 30. Hem consilium! decernitur Christi mors, nè Romani Jerosolymæ dominantur. Et ecce Romani Jerosolymæ imperant, quia Christum occidere decreverunt est. Segneri ferm. 33. die Ven. D. Pass.

Jonas a mari, a ceto voratus, c. 2. 11. & c. 3. 1. vivido bellæ ventre sepultus, adhuc ad mandatum sibi portum vadit. Quidquid in contrarium moliaris, resistente licet Universi creaturâ, pugnantibus tenebrarum potestatibus; per eas ipsas contrarietates justus vadit, secundum quod scriptum est de eo. Bæza l. 3. c. 6. §. 6. Ecce fugitivum Dei tempeitas invenit, fors ligat, mare suscipit, bellum includit. Et quia auctori suo obedire renitur, ad locum, quò missus fuerat, suo reus carcere portatur. S. Grég. l. 6. mor. c. 12.

### Ex Novo.

*Et mians occidit omnes pueros.* Matth. 2. 16. Herodes fuit profelytus, & credidit scripturis de Christi adventu; quomodo ergo tentavit eum extinguere? quasi posset Dei consilium, & Prophetarum scripturas, mutare? & malitia & passionum vehementia, obtenebrarunt intellectum Herodis; quòd non attendit, neminem posse resistere Deo, vel ejus immobile consilium variare, vel divinas scripturas falsificare. Sed tentavit, suis passionibus satisfacere, malò superatus affectu, qui non advenit judicium. Et quid hoc mirum de Herode? cum & Salomon, qui tempore suæ Sapientie dixit Prov. 21. 30. *non est sapientia, non est consilium contra Dominum*, à mulieribus infatuus, tentavit, simile aliquid perpetrare: Nam 3. Reg. 11. cum audisset, à Deo regnum suum esse scindendum; percepissetque à propheta Achia, prænuntiatum esse Jeroboam Ephraeo, quòd super decem tribus regnaret, tentavit illum occidere; qui in Ægyptum aufugit. Dion. Carth. in Matth. 2.

*Dispersit superbos mente cordis sui.* Luc. 1. 51. q. d. dispersit mentes, id est, per mentem, vel cogitationem cordis ipsorum: quia scilicet superbia illorum consilia, & machinationes, in ipsorum exitum retorquet. Corn. hic.

Multa in hominum cordibus consilia; sed Domini consilium prævalet. S. Basl. in Pf. 32.

### § VII.

#### Consilia divina præpone humanis.

*Abraham de nocte confurgens.* Gen. 22. 3. Ad filii holocaustum vocatus, nihil cum familiaribus locutus. Orig. hom. 7. in Gen. non deliberat, non detrahet, non communicat cum ullo homine consilium, sed statim occupat. Bæza t. 2. l. 6. c. 1. §. 4. Totum se Deo

permittit; & id, quod jubebatur, exequi parat; ac nè cum uxore quidem de hac re communicavit. Rectè sanè, sibi; utiliter faciens; qui feminam non idoneam judicaret, quam in consilium adhiberet. S. Greg. Niss. orat. de obed. Abrah.

*Cur, ignorans me, fugere voluisti; nec indicare mihi, ut prosequer te cum gaudio?* Gen. 31. 27. Cur Jacob non consulit forcerum de profectioe? S. Ambr. l. 1. ep. 4. quia vir exercitio intentus, & quærens veram vitam ad virtutem prosequi; non hominem deduclorem, sed oracula quasivit coelestia. Bæza t. 2. l. 6. c. 1. §. 4.

*Consilium meum justificationes tua.* Pf. 118. 24. Bonum est, ut consilium Dei sequatur hominum consilia: quia DEI consilium certum semper; nostra autem plerumque incerta consilia, ex rerum probantur eventu. S. Ambr. hic.

*Responsò acceptò in somnis, nè redirent ad Herodem per aliam viam reversi sunt in regniopem suam.* Matth. 2. 12. Ubi stellæ duce natum Jesum viderunt, cum de reditu cogitarent in patriam, non jam stellas consulunt, nec Angeli querunt ducatum; verum responsò acceptò. S. Paschal. l. 2. in Matth. non per Angelum, ut ad Joseph, hæc responsio facta dicitur; sed SS. Patrum traditio est, ab ipso Domino divinitus imbutos fuisse. Bæza supra cit.

*Et audiverunt eum duo discipuli loquentem, & secuti sunt Jesum.* Jo. 1. 37. Vocat magni consilii Angelus; quid opus est, ut aliena consilia prætoleris. Quis enim fidelior, quisve sapiens illò? Seduc me, Domine, & seducar; fortior esto, & invalesce. S. Bern. lib. de cont. Sæculi.

### § VIII.

#### Consilia mala.

*Qui non abicit in consilio impiorum.* Pf. 1. 1. Trium inimicorum nostrorum. Consilium carnis est, quærere voluptates; consilium Mundi, multiplicare divitias, spoliare innoxios, vindicare injurias proprias; Consilium diaboli est, appetere dignitates. Hugo Card. hic.

*Spiritus consilii.* II. 1. 2. Sancto DEI Spiritui tribuit propheta consilium: quia apud impios reperiri non potest. Pinna in Ecol. Ethol. 106.

*Collegerunt - Consilium.* Jo. 11. 47. Unde consilia mala? malus metus, malaque spes, constitunt consilia mala. Metuit quis avarus perdere thesaurum; metuit direptionem eorum, quæ tenet; fecit consilium malum, ut daret sibi suspecto ante mortem, quàm patereat direptionem. Metuit ambitiosus gloriæ avidus, constitutus in autoritate, nè à potentiore superetur, nè redigatur ad ima; inivit consilium claudi mortem in eum, quem suspicatus est, posse fieri superiorem. Sim. de Cast. l. 11. c. 45.

*Dicebant, quid facimus?* Jo. 11. 47. Indixerunt cælum, non ad majorem Dei gloriam; sed, obfirmatis animis, ad inferendam Christo necem. Non ad inquirendum, quid optimum esset; sed ad pessimum faciendum. Oliva t. 1. conc. 32. die Ven. heb. Pass.

Charif-

*Charissimi, nolite omni Spiritui credere.*  
I. Jo. 4. 1. Repeto, quia necesse est, ut repetam, & hoc mentibus vestris vehementer inculcem: *Charissimi, nolite omni Spiritui credere.*  
S. Aug. l. 13. de V. Apost.

Cave eorum Zizania; nec facile iis credendum putes: nervi enim sunt, & quidam artus sapientiae, non temere credere. S. Ambr. ep. 44.

Non quid concupiscat Caro, sed quid suadeat Spiritus, attendendum est. Caro praesentia, ac temporalia; Spiritus vero futura, & aeterna, naturaliter appetit bona. S. Laur. Just. in fact. am. cap. 8.

Veniunt saepe ad mentem meam cogitationes innumerae, & surgunt affectiones multae, & sollicitant me de cura corporis, & suggerunt multa de vitiis necessitatibus. Conveniunt ibi quasi ad consulendum; veraciter autem ad decipiendum; & congregantur Consiliiarii multi, & consiliatores vani, imò deceptores veri. Congregantur autem quasi in consilium unum, & quasi ad querendum consilium bonum; & dantur in commune consilium multa, sed inutilia, & vana; quia consilium vanitatis est; & totum eorum consilium de vanitate est. Sudent fumere vinum propter stomachum, somnum extendere propter cerebrum; carnem fovete, ne tabescat; corpus recreare, ne deficiat; abstinentiam aliquantum relaxare, quieti parumper indulgere. Et in hunc modum agitur de cura corporis cura superflua; & de vanitate ventilatur quaelio vana; & super huiusmodi negotio consumitur saepe dies integra. Rich. à S. Vict. Annot. in Pl. 25.

Animus jam totus directus ad caelum non facile recipit de terrenâ parte consilium. S. Valerianus Ep. hom. 18. de bono discipl.

Heu! quot, & quantos, maledicta mundiâlium consilia supplantaverunt, & conceptum in eis per Spiritum Sanctum DEI Filium extinxerunt. Hæc est illa potio misera, & mortifera, persuasio diabolica, quæ in multis spirituales conceptum impedit; in perisquæ conceptum jam per propositum formatum; vel per votum jam perfectum; interficit, & extinguit. S. Bonav. tr. de 5. perfect. pueri JESU.

## §. IX.

*Consilium sapientis est mutare.*

*Motivum I.*

*DEUS, & Christus Dominus.*

*Poenitet me fecisse eos.* Gen. 6. 7. & delet, quem fecerat.

*Ne, quasi, dicant Aegyptii, callide eduxit eos.* Ex. 32. 12. Poterat DEUS Moyfi respondere excusanti scelus: quid mea refert, si obloquantur Aegyptii jam decies à me vapulantes; si audent blasphemis vocibus honorem meum impetere. Ego, postquam in eremo Hebraeos sepelivero, Nilò effusus, Aegyptios obrutam. Nec Spes Abrahæ factæ remove me possunt à supplicio in ingratum populum decretò: nam quod destinabam Patriarchis fidelibus & reverentibus, donare nolo contumacibus posteris, & idololâtris. Hoc DEUS non dixit; sed

*Polyanthe. Sacr. Tom. I.*

contradicens argumenta comprobans, gladium vagina reddidit. *Placatus est Dominus, ne faceret malum.* v. 14. Si DEUS admittit considerationem adductam ab homine; poterit ad eò superbus quisquam reperiri, qui non auscultet propositas rationes, & deliberata non mutet; quoties meliora, quam quæ statuit, adducuntur? Oliva t. 3. conc. 8. die 5. Ven. in Quadr.

*Poenitet me, quòd contituerim Saul regem.* I. Reg. 15. 11. & abiecit regnò, quem regno praefecerat.

Egrum Ezechiam inviserat Isaias dicens: *praecepe domui tuae - revertere.* 4. Reg. 20. 1. 5. DEUS, quod dixerat; revocat. Et nos ea quoque revocare nolumus, quæ iniquè statuimus; hòc tantum nomine, quòd ea statuerimus. An sapientiores DEO sumus, aut honoratiores? ut pudere nos debeat actuum rectorum? Id. ib.

*Miserus est DEUS super malitiam, quam locutus fuerat, ut faceret eis; & non fecit.* Jon. 3. 10. Sapientissimus DEUS decreta retractat, & sententiam mutat: quò nos doceat; aliquando mutare sententiam, non sapientis dedecus esse, sed elogium. S. Basil. Seleuc. or. 12. poenitentia poenitentiam genuit. Homines immutantur, & DEUS consilia retractat; homines lacrymantur; & DEUS immutatur; lugent mortales, & decretum solvit immortalis. Naxera in Jos. 2. §. 37.

*Non sum missus, nisi ad oves.* Matth. 15. 24. quibus rationibus spsm omnem praedicat. Nihilominus petente instantiùs muliere, ait: *fiat vbi, sicut vis.* Oliva t. 1. Conc. 14.

*Quid est, quod me querebatis?* Luc. 2. 49. Nollet quaeri, sed Patris operibus insistere, & populi doctrinæ. Nihilominus ad Mariæ lacrymas voluntati ejus se tradit. Docuit, non inflexibiliter adhærere consilio. Quis jam non erubesceret, obstinatus esse in consilio suo? quando suum Sapientia ipsa deseruit. Sic mutavit consilium suum; ut, quòd jam tunc coeperat, ex tunc, usque ad tricesimum aetatis suæ annum, prorsus dimiserit. S. Bern. l. 3. de resurr. Baeza tom. 2. l. 11. c. 1. §. 15.

*Nondum venit hora mea.* Jo. 2. 4. Et statim jubet parari opus. Credo, primam voluntatem fuisse, & consilium, quò, non expectatâ matris intercessione, vellet miraculum longius differre; juxta quòd consilium rectè dixit, *nondum venit hora mea.* At, post MARIÆ preces, fuit in illo alia voluntas: Sapientis enim est, novis attentis circumstantiis, variare consilia. Baeza t. 2. l. 11. §. 16.

*Motivum II.*

*Exempla hominum.*

*Ex Veteri.*

Duo reges, Pharao Gen. 12. 20. & Abimelech Gen. 20. 9. raptam Saram, cum furti poenitentia, Abrahæ remittunt. Poterat uterq; studiosè permitttere, ut è palatio Sara elaberetur, nulla rapinæ exprobratione; sed neutrum puduit, palam obreptam feminam, palam reddere

Xx 2

viro

viro suo, evocatis cunctis aulae satrapis in suae testes poenitentibus. Adeo non indecorum vel regibus est, palam factis, & verbis testari, errasse se, & exorbitasse à jure thori, & Dei lege. Abraham, qui Gen. 21. 10. Saræ repugnanti imperanti extensionem Ismaelis, & Agar; mox illi obsecutus est; non ejectionis tantum, sed sine opibus, sine servis, sine atello, expulsus. Oliva l. 6. Strom. §. Dominus meus, & Deus meus.

*Cernens Aina Angelum stantem in via evaginatio gladio, avertit se de itinere, & ibat per agrum.* Num. 22. 23. &c. Non inlitit viae, quam semel fuerat ingressa; sed ubi, quod latebat antea periculum, novit; infueti gradus semita prudenter elegit; fatiusque duxit poenitentiam, quam pertinaciam. Naxera in Jos. 2. §. 37.

*Peccavi! revertere.* 1. Reg. 26. 21. Vel Saul Davidis probitate perspecta, non modo ab eo insectando resiliit; sed stultè se in eum procellam motam confessus est. Oliva l. 11. Strom. §. Revertimini &c.

*Obsecro, ut novis epistolis veteres Aman litera insidiat oris, & hostis Judaeorum corrigantur.* Esther 8. 5. Da mihi, non dico imperantem super centum viginti septem provincias, sed Coriolis praesidentem; qui scriptas à se literas corripit patiatur. Oliva l. 11. Strom. ibid.

*Revertimini ad iudicium.* Dan. 13. 49. Confertum erat totum iudicium omni jure servato &c. & tamen retractare sententiam, quaestionem repetere, unius ad vocem pueri: non indecorum rati palinodiam, ubi de fama pudicitiae agebatur &c. Oliva l. 11. Strom. ibid. unde fufius hoc ibi deductum.

### Ex Novo.

*Quis est hic, qui loquitur blasphemias?* Luc. 5. 21. Mox, visò sanati paralytici miraculo, magnificabant DEUM. v. 26. Oliva l. 6. Strom. cit.

*Dominus meus, & DEUS meus!* Jo. 20. 28. Non crediturum se dixerat Thomas, nisi Christi vulnera suis manibus contrectasset; quibus tamen intactis, & credidit, & adoravit; felix propositi sui, & desertor, & transfuga. Tam salutare est, à sua sententia discedere, ubi in meliora transiit. Oliva l. 6. Strom. ibid.

Quanta Dominus signa ostendit Paulo, ut convertatur. Act. 9. 4. Ad Ninive convertendum satis erat una vox Jonæ. Sic & ad David Nathan. Zelus Judaeismi in Saulo verti debuit in Zelum pro Christo contra Judaeismum: qui antè pro Judæis disputavit, nunc pro Christo. Sylv. in Apoc. 3. §. 58.

*Dabo ei sedere mecum in throno meo.* Apoc. 3. 21. Promittitur huic Episcopo specialis honor, quia provocatur ad difficilem virtutem, retractationem sententiae suae. v. 17. diversum. Hinc laude dignissimus Augustinus scribens libros Retractationum. Sylv. hic.

### Varia alia Motiva.

*Salus autem, ubi multa consilia.* Prov. 11. 14. Non solum ad salutem conducit bonitas consiliorum; sed & numerus. Ille sibi salutem promittat, qui non unum solum consilium habet, sed

multa alia, quae pro rerum occasionibus possit variare. Baeza t. 2. l. 11. c. 1. §. 16.

*Manus illius plerumque in cantu.* Cant. 5. 14. Rich. à S. Viç. lapis iste cum aura mutatur. Sic sunt boni, quia pro tempore mutantur, sed ad caelestium conversiones.

Observat Albertus Magnus, quod nullum alium Christum traxit ad se per longum sermonem, ut Nicodemum. Jo. 3. 1. &c. Uno verbò vocavit piscatores Matth. 4. 19. Erat scilicet Nicodemus Magister in Lege, senio confectus in suis opinionibus. Sylv. in Matth. 5. §. 7.

Romani maximus author Tullius eloqui, nullum unquam verbum, inquit, quod revocare vellet, emisit. Quae quidem laus, quamvis praclarissima videatur; tamen credibilior est de nimium fatuo, quam de sapiente perfecto. S. Aug. ep. 7.

Nunquam errari tutius existimo, quam cum in amore nimio veritatis, & rejectione nimia falsitatis, erratur. S. Aug. l. de mendac. cap. 1.

Nihil peccare, solius Dei est; emendare, sapientis est - id tamen difficile: quid enim tam rarum quam ut invenias virum, qui seipsum coarguat, & factum condemnet suum? Itaque rara poenitentia repugnat enim natura, repugnat verecundia. S. Ambr. ep. 3. ad Simplicianum.

Sapientis est mutare consilium. Optima constantia, quae non concepti semel erroris, sed rationis assecla est. Nonnunquam protervitas, pertinaciaque, constantiae titulum falso sibi vendicat. Non est constantia, sed obstinatio; quae, etiamsi ratio appareat, aut se oculis veritas, ingerat, ceptis infisit; quaeque honestius judicat, errores coeptos tueri, quam consilium mutare. Illa vox quod scripsi scripsi, superbum redolet, non sapientem. Quod bene scriptum erat, nullis precibus, nullis artibus erat delendum; sed hoc, non quia scriptum, sed quia iuste scriptum. Naxera in Jos. 2. §. 37.

§. X.

### Consiliarii.

Num. 1.

#### Bonorum Symbola.

*Fecit me quasi patrem Pharaonis.* Gen. 45. 8. id est, rectorem, consiliarium, moderatorem. Sic rex Tyri suum consiliarium intimum, puta Hiram, vocat patrem suum. 2. Par. 2. 13. Corn. in Gen. 45. *Si oculus tuus dexter.* Matth. 5. 29. Non incongrue dexter oculus potest accipi, dilectus amicus, & Minister in divinis operibus, & in divinis rebus consiliarius; cui non est parcendum, ne abiciatur; si nos vult scandalizare. Ven. Beda hic.

*Viginti quatuor seniores.* Apoc. 4. 4. Pineda in Job 19. n. 3. censet, in his 24. Senioribus, qui sunt quasi Senatores, & consilarii Sapientiae divinae, notari, quales esse debeant principum consilarii. I. Senes sint, qui prudentia pollent. II. Ut sint circumamicti vestimentis albis: ut scilicet sinceritate, & candore animi, pollent; nullaque cupiditas, aut metus, rectum iudicium depravet. III. Ut habeant coronam in capite, hoc est, praedii

præditi sint libertate, & animò regali; ideòque non obsequantur cupiditatibus principum; sed liberè, quòd rectum est, pronuntiant. Corn. hic.

Num. II.

*Consiliarij boni.*

*Cor boni consilij statue tecum.* Eccl. 37. 17. q. d. statue in teipso cor, quasi tribunal; imò oraculum boni consilij; ut, cum dubium, quid faciendum? occurrit; cor tuum quid factu sit opus, consulas. Ideòque in corde, quasi in tribunali, causam undequaque diligenter, & prudenter, in omnem partem ventiles. Cor enim tuum erit tibi dictator optimi consilij, quod tibi maximè erit conveniens. Ad hoc enim dedit Deus homini cor, seu rationem, ut eam sequatur, juxta illud Psalm. 4. 7. *signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Corn. hic.

*Et in his omnibus deprecare altissimum, ut dirigat in veritate viam tuam.* Eccl. 37. 17. Tertius hic est, summusque Consiliarius, aliorum omnium auctor, & director, scilicet Deus. Primus enim est vir sanctus, de quo v. 15. *cum viro facto assiduus esto.* Secundus est cor cujusque sapientis, & iusti, de quo v. 17. *cor boni consilij statue tecum.* Tertius hoc loco est Altissimus, qui idcirco invocandus est: ut & viro sancto, & cordi proprio, consilia sana suggerat. Ità fecit Moyse, Josue &c. Hinc olim multis in locis apud Christianos Senatores ituri ad Curiam præius sacrificio Missæ intererant. Unde etiam Sacella Curie vicina, vel annexa, ac beneficia, onusque sacrificandi quotidie ijs impositum, nonnullis in urbibus intuemur. Corn. hic.

*Vocabitur - Consiliarius.* If. 9. 6. Haymo: Christus est Consiliarius: quia ab ipso omne sacrum consilium procedit. Si hæres in dubio, nescis, quid eligendum? adi magni Consilij angelum: erit tibi instar columnæ Hebræorum; in deserto viam ostendet, Corn. hic.

*Venit Joseph ab Arimathæa, nobilitis decurio.* Marci 15. 42. 43. Syr. *honorabilis Senator.* Cajet. *honestus Consul.* Franc. Lucas ex Græco: *vir plenus gravitatis, & dignitatis, Consiliarius.* Arimathæa celsitudinem significat. Refert. S. Hier. in c. 17. Math. quidam putant, de ipso primum Plalmum esse compositum: *beatus vir, qui*

*non abiit in consilio impiorum.* S. Epiph. or. de Jesu sepultura: fasciæ ipsius ortum susceperunt. Et hic quòque fasciæ, quibus involveretur, non desuere; myrrham suscepit natus; myrrham rursus & aloë suscepit in sepulturam illatus. Ibi adfuit Joseph Mariae maritus; hic etiam Joseph ab Arimathæa desideratus non fuit. Partus in Bethlehem editus, in præsepio depositus est; in sepulcho itidem, ac in quodam præsepio, collocatus Christus est. Non ignobilis quisquam, aut ignotus erat; sed ex consilio unus, atque insignis. Unde fortitudo ejus maxima admiranda est, cum propter amorem Jesu periculum mortis suscepit, & univerforum se odio tradiderit. S. Chryso. hom. 89. in Math. Sylv. in Jo. 19. Marci 15. c. 21. Sepultura.

*Unde ememus panes.* Jo. 6. 5. Cur Philippum signanter interrogat? quia illius vox est Jo. 14. 8. *sufficit nobis:* ille enim præclarus regis Consiliarius, est, qui novit aliquando dicere, *sufficit;* qui plura habendi desiderio non tenetur. Bæzat. 2. l. 11. c. 2. §. 16.

*Consilium in hoc do.* 2. Cor. 8. 10. id ipsum sæpius asserit. Cur Paulus toties audet se Consiliarium dicere? Philipp. 4. 11. *ego enim didici, in quibus sum, sufficiens esse.* S. Ambros. l. 2. offic. c. 17. ideo boni vir consilij dicit, *ego autem didici &c.* Sciebat enim, omnium malorum radicem esse avaritiam; & ideo suo contentus erat, alienum non requirebat. Id. ib.

Alphonfus Rex dicebat: optimos Consiliarios esse mortuos; libros scilicet designans: à quibus sine metu, sine gratiâ, quæ nõs se cuperet, fideliter audiret. Anton. Panormitanus l. 2. de dict. & fact. Alphonfi.

Ferdinandus secundus, dum de gravioribus negotijs consultandum esset, Consiliarios monuit; consilia sua ità tractarent, ut è re communi essent; ac rationem de ijs aliquando coram tribunali supremi judicis reddere possint. Lamormain in idea princip. Christ.

Num. III.

*Consiliarij mali.*

*Misit serpens ex ore suo.* Apoc. 12. 15. Os diaboli, est os mali Consiliarij. S. Bonav. l. 2. fer. 4. Pent.

Unus malus consiliarius, plus quàm decem piratæ sunt; dicebat Anonymus Philosoph. Vilnens.

